

Podmíněné upuštění od výkonu zbytku trestu

V případě, kdy odsouzenému bylo uloženo několik na sebe bezprostředně navazujících trestů zákazu činnosti téhož druhu, je k rozhodnutí o jeho žádosti o podmíněné upuštění od výkonu jejich zbytků příslušný podle § 315 odst. 2 tr. ř. ten soud, který odsouzenému uložil trest, jenž je vykonáván v okamžiku podání žádosti o podmíněné upuštění od výkonu zbytku trestu zákazu činnosti podle § 90 odst. 1 tr. zákoníku nebo který by připadal v úvahu, pokud odsouzený ke dni podání žádosti tento trest nevykonával z důvodu výkonu trestu odnětí svobody.

(Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 7.3.2023 sp.zn. 4 Nt 302/2023)

Krajský soud v Českých Budějovicích rozhodl v trestní věci odsouzeného J. K. tak, že k projednání a rozhodnutí o jeho žádosti o podmíněné upuštění od výkonu zbytku trestů zákazu činnosti je příslušný Okresní soud v Českých Budějovicích.

Z odůvodnění:

1. Okresní soud v Českých Budějovicích předložil k podepsanému soudu spor o příslušnost. Ten vznikl mezi ním a českokrumlovským okresním soudem stran žádosti odsouzeného podané dne 26. 10. 2022 o podmíněné upuštění od výkonu zbytku trestů zákazu činnosti, jež mu postupně byly uloženy. Zatímco Okresní soud v Českých Budějovicích zastával názor, že příslušným k rozhodnutí o této žádosti je Okresní soud v Českém Krumlově, jehož rozhodnutím byl odsouzenému uložen poslední z řady trestů zákazu činnosti, českokrumlovský okresní soud zaujímal stanovisko, že příslušným je českobudějovický okresní soud, neboť jeho trest zákazu činnosti odsouzený právě vykonává.
2. Podle § 24 odst. 1 tr. ř. vzniknou-li pochybnosti o příslušnosti soudu, rozhoduje o tom, který soud je příslušný k projednání věci, soud, jenž je nejbliže společně nadřízen soudu, u něhož byla podána obžaloba, návrh na potrestání, návrh na schválení dohody o vině a trestu, jemuž byla věc postoupena podle § 39 zákona o soudnictví ve věcech mládeže, nebo mu byla přikázána nadřízeným soudem, a soudu, který má být příslušný podle rozhodnutí o předložení věci k rozhodnutí o příslušnosti [§ 188 odst. 1 písm. a), § 222 odst. 1, § 257 odst. 1 písm. a), § 314t odst. 3 písm. a)]. Jakkoli citované ustanovení primárně míří do nalézacího řízení, je namístě aplikovat je i na kompetenční spory, které vzplanou v řízení vykonávacím. Krajský soud se proto – jako soud společně nadřízený Okresnímu soudu v Českých Budějovicích i Okresnímu soudu v Českém Krumlově – věcí meritorně zabýval.
3. Jádro projednávaného případu spadá do vykonávací fáze trestního procesu, v němž je příslušnost justičních orgánů upravena primárně v § 315 odst. 2 tr. ř. Podle něho rozhodnutí související s výkonem trestů činí, není-li dále stanoveno něco jiného, soud, který ve věci rozhodl v prvním stupni. Ohledně výkonu trestu zákazu činnosti obsahuje další konkretizaci ustanovení § 350 tr. ř., to však obsahuje jen ryze procedurální úpravu (formu projednání a rozhodnutí), aniž by jakkoli měnilo pravidlo o příslušnosti soudu ve vykonávacím řízení uvedené v § 315 odst. 2 tr. ř.
4. V případě postupně uložených trestů zákazu činnosti se pro účely rozhodování o podmíněném upuštění od výkonu jejich zbytku hledí jako na jeden jediný trest. Tato hmotněprávní konstrukce však nikterak nedevaluje procesní aspekt, že tento hmotněprávní celek je ve skutečnosti tvořen procesními díly, tj. jednotlivými tresty zákazu činnosti, které pachateli byly postupně uloženy.

Hmotněprávní aspekt přitom nelze nadřazovat aspektu procesnímu a naopak. Je proto nezbytné hledat vyvážený kompromis, který oba zmíněné aspekty sladí a vyústí v logické a pro (zejména) odsouzeného srozumitelné pravidlo, na který soud se má se svým požadavkem obrátit.

5. Měl-li by v popsané konkurenci převážít hmotněprávní aspekt, pak by zřejmě bylo možno uvažovat o tom, že rozhodnutí o podmíněném upuštění od výkonu zbytku více trestů zákazu činnosti by měl činit soud, který v řadě trestů uložil poslední trest stejného druhu v řadě. Takové stanovisko zaujímal soud prvního stupně. Tato varianta však naráží na úskalí (i při odhlédnutí od procesního aspektu), že jakmile by odsouzenému byl uložen ještě další trest zákazu činnosti, nutně by to muselo měnit příslušnost soudu pro rozhodnutí o podmíněném upuštění od výkonu zbytků trestu zákazu činnosti.

6. Měl-li by naopak převládnout aspekt procesní, pak by teoreticky bylo možno uvažovat o tom, že odsouzený by mohl požádat o podmíněné upuštění od výkonu zbytku trestu zákazu činnosti buď kterýkoli soud, který mu uložil některý z trestů v řadě, na niž se z hmotněprávního hlediska hledí jako na jediný celek, anebo by dokonce musel požádat všechny soudy, a teprve po pozitivním jejich rozhodnutí mohl dosáhnout podmíněného upuštění. Varianty vyplývající z preference procesního aspektu však mají rovněž svá významná úskalí. V případě, že by si odsouzený mohl vybrat kterýkoli soud, jde o na výběr danou příslušnost, což není zcela standardní prvek trestního řízení. Alternativa podání žádosti u všech soudů, které ukládaly zákaz činnosti, pak je zcela nepřijatelná, neboť rozhodoval-li by každý z těchto soudů o podmíněném upuštění pouze ze „svého“ trestu, pak by mohla nastat situace, že některý z řady v úvahu připadajících soudů by rozhodl negativně a takovým svým rozhodnutím by zcela rozvrátil hmotněprávní konstrukci, že na tresty zákazu činnosti téhož druhu uložené v řadě za sebou se pro účely rozhodování o podmíněném upuštění od výkonu jejich zbytku hledí jako na celek. Nehledě na to, že rozhodoval-li by každý ze soudů pouze o „svém“ trestu, pak později uložené tresty by zpravidla těžko mohly mít vykonánu svou polovinu, což je podmínkou pro úvahu o případném podmíněném upuštění od výkonu jejich zbytku.

7. Krajský soud proto dospěl k závěru, že při respektování jak hmotněprávního aspektu (na postupně v řadě ukládané tresty se hledí jako na jeden celek), pak procesního aspektu (rozhodnutí související s výkonem trestů činí především soud, který ve věci rozhodl v prvním stupni - § 315 odst. 2 tr. ř.) je nejtransparentnější pravidlo, že v případě, kdy odsouzenému bylo uloženo několik na sebe bezprostředně navazujících trestů zákazu činnosti téhož druhu, je k rozhodnutí o jeho žádosti o podmíněné upuštění od výkonu jejich zbytků příslušný ten soud, který odsouzenému uložil trest, jenž je vykonáván v okamžiku podání žádosti o podmíněné upuštění. Krajský soud vážil, zda uvedená příslušnost by neměla být časově ukotvena k momentu, kdy je soudem o podmíněném upuštění rozhodováno. Takový moment je však k okamžiku, kdy odsouzený žádá o podmíněné upuštění, ještě neznámý a byla-li by příslušnost k rozhodování časově usazena až k okamžiku rozhodování, pak by to pro odsouzeného znamenalo nejistotu v tom, na který soud se vlastně má obrátit. Proto krajský soud dovodil, že pro příslušnost soudu rozhodujícího o podmíněném upuštění je určující datum podání žádosti odsouzeného o takový postup.

8. V projednávaném případě je odsouzený do jisté míry kariéřním pachatelem trestné činnosti a tresty zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel všech druhů mu byly ukládány již v dávné minulosti. Poslední trest zákazu řízení (z rozhodnutí Okresního soudu v Českých Budějovicích 8 T 92/2010), jež netvoří jediný blok zákazů činnosti, byl odsouzeným vykonán dne 5. 10. 2012. Pokud pak odsouzenému po tomto datu byly ukládány další tresty zákazu řízení, nahlíží se na ně pro účely podmíněného upuštění od výkonu jejich zbytků jako na jediný blok. Do tohoto bloku pak spadají tyto tresty:

9. Podle § 74 odst. 1 tr. zákoníku do doby výkonu trestu zákazu činnosti se nezapočítává doba výkonu trestu odnětí svobody. Z uvedeného je patrné, že v dobách, v nichž odsouzený byl uvězněn, žádný z trestů zákazu činnosti spadající do předmětného bloku vykonávat nemohl. Uvěznění odsouzeného v

době od 1. 1. 2012 jsou sumarizována v následující tabulce:

10. Na základě vstupních údajů týkajících se jednak uložených trestů zákazu činnosti na straně jedné a jednak věznění odsouzeného na straně druhé lze rozlišit časové úseky, v nichž odsouzený trest zákazu činnosti vykonával, od etap, v nichž trest zákazu činnosti pro jeho uvěznění vykonáván nebyl. Takto lze spočítat, kolik a kdy odsouzený vykonal z bloku postupně mu uložených trestů zákazu činnosti. Podrobnosti jsou zpracovány do následující tabulky:

11. Ze stejných vstupních dat tak lze dopočítat časové úseky, v nichž odsouzený vykonával ten který z trestů zákazů činnosti spadajících do předmětného jediného bloku. To je patrné z následující tabulky:

12. Z posledně uvedené tabulky je zřejmé, že odsouzený prvý z trestů zákazu činnosti v délce dvou let z rozhodnutí Okresního soudu v Českém Krumlově 1 T 96/2013 vykonal 27. 5. 2020 (viz v tabulce červeně označený datum) a dnem následujícím počal vykonávat druhý v řadě z uložených a do jednoho bloku trestů počítaný trest zákazu činnosti z rozhodnutí Okresního soudu v Českých Budějovicích 31 T 57/2015. Tento trest „vykonával“ i k datu 26. 10. 2022, kdy podal žádost o podmíněné upuštění. Respektive přesněji řečeno, tento trest by připadal v úvahu k vykonávání, pokud by se odsouzený k tomuto datu nenacházel ve výkonu trestu odnětí svobody, kam nastoupil 4. 3. 2021. Pokud by však mělo být uvažováno o tom, že odsouzený aktuálně žádný trest zákazu činnosti nevykonává (neboť je uvězněn), pak by to de facto znemožňovalo jakékoli rozhodování o podmíněném upuštění od výkonu zbytku trestů zákazu činnosti, neboť by nebyl k dispozici soud, jehož trest by odsouzený díky svému uvěznění právě vykonával. Byl-li připuštěn takový puristický výklad, znamenalo by to, že odsouzený, který je v době své žádosti uvězněn, by byl à priori připraven o určité právo výlučně z formálních důvodů, ačkoli z materiálního hlediska by mohl splňovat podmínky pro jeho naplnění.

13. Z popsanych podstatných důvodů krajský soud rozhodl, že k projednání a rozhodnutí o žádosti odsouzeného o podmíněné upuštění od výkonu zbytku trestů zákazů činnosti, kterou odsouzený podal 26. 10. 2022, je příslušný Okresní soud v Českých Budějovicích, a to ve věci sp. zn. 31 T 57/2015.

Další články:

- [Odškodnění \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Hodnocení důkazů](#)
- [Adhezní nárok \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Stížnost proti usnesení o zahájení trestního stíhání](#)
- [Účinné vyšetřování \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vazba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výkon trestu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Trestní odpovědnost](#)
- [Předávací vazba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Trestní odpovědnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Oběť trestného činu](#)